

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство правде

Министар
Маја Поповић

Предмет: Решење о образовању радне групе за израду Националне стратегије за борбу против корупције за период од 2023-2028 и пратећег Акционог плана

Поштована госпођо Поповић,

Најпре желим да изразим задовољство у име организације испред које долазим и у лично име због најаве да ће коначно почети израда нове Националне стратегије за борбу против корупције, као и због именовања, као представника ТС, у радну групу која ће на томе радити. Наиме, данас смо добили путем мејла Ваше решење број 021-01-57/2022-09-1 од 21.2.2023.

Транспарентност Србија се залагала за доношење државног планског документа за област борбе против корупције и пре него што је истекло важење претходног (децембар 2018), указујући на непримереност и потенцијалну штетност ситуације у којој се ово важно питање третира *искључиво* у контексту ЕУ интеграција, кроз (ревидирани) Акциони план за Поглавље 23. Слично томе, у бројним приликама смо указивали на недостатке претходних стратешких докумената у овој области и њихове примене, који су делимично констатовани и у извештајима Агенције за спречавање (раније: „борбу против“) корупције. Између осталог, ти недостаци се тичу постављања недовољно амбициозних циљева или циљева чије се остварење не може на смислен начин пратити на основу дефинисаних индикатора. Поред тога, пракса је показала да су потребни делотворни механизми за решавање проблема током примене, као и за успостављање одговорности у случају неиспуњавања обавеза.

У вези са концептом будуће Стратегије, сматрамо да би било веома важно утврдити на почетку рада који ће државни орган донети Стратегију. Сматрамо да то треба да буде Народна скупштина, а не Влада. Разлог за то је потреба да се Стратегијом предвиде обавезе не само за оне државне органе који припадају извршној грани власти, већ и за правосудне органе, независне државне органе и саму Народну скупштину. Поред тога, претходне две Националне стратегије за борбу против корупције такође је усвајала Народна скупштина, док је Влада Републике Србије након тога доносила Акциони план, на основу овлашћења из Стратегије.

У вези са саставом Радне групе, сматрамо да требало да размотрите укључивање представника још неких државних органа, и ако је и сада списак дугачак. Између осталог, верујемо да би у изради овог документа требало да учествује и неко од представника Службе Народне скупштине, а у вези са појединим питањима на која ће несумњиво бити обухваћена Стратегијом и представник Државне ревизорске институције. Такође, претпостављамо да ће на адекватан начин бити укључена Агенција за спречавање корупције (што из Решења није видљиво), пошто је реч о органу који ће несумњиво имати велики број дужности, како у примени тако и праћењу примене Стратегије и Акционог плана.

У вези са првим састанком, а на основу претходних сличних искустава, сматрамо да би било неопходно да се већ на њему утврде нека од правила рада, која нису видљива из Решења: 1) начин доношења одлука (одређена већина, консензус); 2) вођење записника, снимање и доступност информација о раду Радне групе; 3) рокови за завршетак посла и планирана динамика рада; 4) могућност да члана РГ по потреби мења заменик из исте институције / организације.

У вези са достављеним пропратним материјалом, сматрамо непримереним то што је један од докумената насловљен „IZVEŠTAJ O SEKTORIMA KOJI ЋЕ BITI PREDMET BUDUĆE NACIONALNE STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE I PRATEĆEG AKCIONOG PLANA“. Наиме, Радна група треба да има слободу да одреди који сектори ће бити обухваћени новом Стратегијом. Приложени документ, који су, како се може видети, израдили спољни консултанти, може да буде од користи за разматрање и потоње одлучивање Радне групе у том погледу. Достављени документи су мањкави и из других разлога, што се вероватно може повезати са начином њихове припреме. Као једну илустрацију у том погледу можемо истаћи чињеницу да је, како се може прочитати, у припреми документа о превенцији корупције коришћена само једна од бројних јавно доступних анализа, иницијатива и публикација које је израдила Транспарентност Србија, а у вези са репресијом, ни једна. У питању је документ који се односи на примену механизма анализе ризика од корупције у законима и примену Закона о лобирању. С друге стране, приликом израде анализа нису коришћени материјали ТС који се односе на питање финансирања политичких странака и кампања¹, јавне набавке², гоњење корупције³, услове за пословање са интегритетом⁴, као ни налази из редовних полугодишњих публикација коалиције преУговор⁵, који покривају широк спектар питања од значаја, пре свега за превенцију корупције.

У вези са темама од значаја за израду Стратегије, желимо да Вас упознамо са тим да ће током ове седмице бити објављена публикација на тему заштите узбуњивача, у којој се пореде решења из релевантне ЕУ директиве и домаћег закона, као и поједина питања праксе примене закона (недовољно препознавање спољашњег узбуњивања). Такође, очекујемо да ћемо са радном групом бити у прилици да током априла 2023. поделимо прелиминарне налазе најновије студије - Процена система друштвеног интегритета. Претходна студија те врсте објављена је 2015⁶, а бројне препоруке су и даље актуелне. Верујемо да ће многе од њих бити корисне и за израду будуће Стратегије и Акционог плана.

За Транспарентност Србија
Програмски директор

Немања Ненадић

Београд, 13. март 2023.

¹ <https://izbori.transparentnost.org.rs/>

² Нпр. <https://www.transparentnost.org.rs/images/publikacije/TS%20MATRA%20SRB%20ONLINE.pdf>

³ Нпр.

https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Korupcija_na_visokom_nivou_i_zakoni_kroje_ni_po_meri_privatnih_interesa_u_Srbiji.pdf

⁴ https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/BICA_SRB_ONLINE.pdf

⁵ <https://www.preugovor.org/Publikacije/131/Alarm-izvestaji.shtml>

⁶ https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/TS_izvestaj_NIS_2015.pdf